

वीर नर्मद दक्षिण गुजरात युनिवर्सिटी

तृतीय वर्ष बी.अ.

गुजराती

इरजियात

(मानवविद्या प्रवाह अने समाजविद्या प्रवाह)

(शैक्षणिक वर्ष २००७-०८, २००८-०९ अने २००९-१० माटे)

अंकम - १

पाठ्य पुस्तक :

जनमटीप - ईश्वर पेटलीकर - आर.आर.शेठ अन्ड कंपनी, अमदावाद

अंकम - २

वाणिज्य पत्रव्यवहार :

- (२) व्यापारी अडेवालो :
 - (अ) व्यक्तिगत अडेवालो
 - (ब) समिति अडेवालो
- (२) वर्तमान पत्रोना अडेवालो
- (३) बजार अडेवालो :
 - (अ) शेरबजार
 - (ब) सोना - यांटीना बजार
 - (क) तेलीबीयां बजार
- (४) प्रश्नावलि

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી

તૃતીય વર્ષ બી.એ.

ગુજરાતી

(ગુજરાતી – મુખ્ય અને ગૌણ)

(શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૦૮-૨૦૧૦, ૨૦૧૦-૨૦૧૧ માટે)

પ્રશ્નપત્ર – ૧

સાહિત્ય સ્વરૂપ – સ્વરૂપ અને વિકાસ

સ્વરૂપ : ખંડકાવ્ય

- (અ) ૧) ખંડકાવ્યનું સ્વરૂપ
૨) ખંડકાવ્ય સ્વરૂપનો વિકાસ
૩) ખંડકાવ્ય સ્વરૂપનાં અન્ય સ્વરૂપો સાથે સામ્ય – વૈષમ્ય
- (બ) કૃતિઓ
૧) કાન્તનો પૂર્વાલાપ સં. ચંદ્રકાન્ત શેઠ
પ્ર. આદર્શ પ્રકાશન, અમદાવાદ
૨) શિખંડી – વિનોદ જોશી
પ્ર. પાર્શ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી

તૃતીય વર્ષ બી.એ.
ગુજરાતી

પ્રશ્નપત્ર — ૨

અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ

એકમ — ૧

- (૧) મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યથી અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યની ભિન્નતા
- (૨) અર્વાચીન સાહિત્યને ઘડનારાં પરિબળો
- (૩) અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યના યુગો
- (૪) (અ) સુધારક યુગ (બ) પંડિત યુગ
(ક) ગાંધીયુગ (ડ) અનુ ગાંધીયુગ અને આધુનિક યુગ

એકમ — ૨

મુખ્ય સર્જકો

નર્મદ / નાનાલાલ / કનૈયાલાલ મુનશી / રામનારાયણ પાઠક / સંદરમ્ / ઉમાશંકર જોશી / સુરેશ જોશી / પન્નાલાલ પટેલ / મનુભાઈ પંચોલી

એકમ — ૩

સાહિત્ય સ્વરૂપોની વિકાસરેખા :

ટૂંકી વાર્તા / નવલકથા / એકાંકી / ઉર્મિકાવ્ય / વિવેચન / આત્મચરિત્ર

એકમ — ૪

અન્ય સર્જકો

(૧) દલપતરામ — કવિ	(૨) નવલરામનું વિવેચન
(૩) કાન્તનાં — ખંડકાવ્યો	(૪) કલાપીની કવિતા
(૫) કાકાસાહેબનાં નિબંધો	(૬) રમણલાલ દેસાઈની નવલકથાઓ
(૭) જયંતિ દલાલની એકાંકીઓ	(૮) અં.ચી. મહેતાની નાટ્ય પ્રવૃત્તિઓ
(૯) યુનિલાલ મડિયાની વાર્તાઓ	(૧૦) ઝવેરચંદ મેઘાણીની કવિતા
(૧૧) હાસ્યકાર — જયોતીન્દ્ર દવે	(૧૨) નવલકથાકાર — રઘુવીર ચૌધરી
(૧૩) મધુરાયની વાર્તાઓ	(૧૪) રાવજી પટેલની કવિતા
(૧૫) ચન્દ્રકાન્ત બક્ષીની નવલકથાઓ	

એકમ – ૫

કૃતિ સમીક્ષા

કરણઘેલો / રાઈનો પર્વત/ સરસ્વતીચન્દ્ર / કાન્તા ભદ્રંભદ્ર / શર્વિલક /
જયા—જયંત /યુગવંદના / રંગદા / માણસાઈના દીવા / ધ્વનિ /
છંદોલય / મળેલા જીવ / નંદ સામવેદી / લઘરો / કામિની / પેરેલિસિસ / જટાયુ / પીળું ગુલાલ અને યુ.

સંદર્ભ ગ્રંથો

- (૧) ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ગ્રંથ – ૩, ૪, ૫
પ્રકાશન – ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ, અમદાવાદ
- (૨) અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યની વિકાસરેખા ખંડ – ૧ / ૨
ડૉ. ધીરુભાઈ ઠાકર
- (૩) અર્વાચીન કવિતા – સુંદરમ્

वीर नर्मद दक्षिण गुजरात युनिवर्सिटी

तृतीय वर्ष बी.अ.
गुजराती

(२००८ – २०१० अने २०१०-११ माटे)

प्रश्नपत्र – ३

ग्रंथकार / साहित्यकारનો अभ्यास

- (अ) ग्रंथकार : रघुवीर यौधरी
- (१) सर्जक – व्यक्तित्वने घडनारां परिबणो
 - (२) कवि, नाटयकार, निबंधकार तरीके प्रदान
- (ब) कृतिओ
- (१) रघुवीर यौधरीनी श्रेष्ठ वार्ताओ
सं. रघुवीर यौधरी
प्र. आदर्श प्रकाशन, अमदावाद
 - (२) सोमतीर्थ ले. रघुवीर यौधरी
प्र. रंगध्वार प्रकाशन, अमदावाद

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી

તૃતીય વર્ષ બી.એ.
ગુજરાતી

પ્રશ્નપત્ર – ૪

સાહિત્ય વિવેચનના સિધ્ધાંતો

શીર્ષક :- સાહિત્ય વિવેચનના સિધ્ધાંતો

હેતુ :- સાહિત્ય વિવેચનના સ્વરૂપોની ખ્યાલ આપી સિધ્ધાંતોનો પરિચય આપવો.

એકમ – ૧

સાહિત્યકલાનું સ્વરૂપ

- લલિત અને લલિતેતર કલાઓ
- ઉપાદાનની દ્રષ્ટિએ કલાઓની ચર્ચા / સાહિત્યકલાની વિશિષ્ટતા.
શબ્દશક્તિ –
અભિધા / લક્ષણ / વ્યંજનાનો સામાન્ય પરિચય.
- સાહિત્ય અને શબ્દ
વ્યવહારની ભાષા અને સાહિત્યની ભાષા

એકમ – ૨

સાહિત્યનું સર્જન – પ્રયોજન.

(૧) કાવ્ય હેતુ – પ્રતિભા / વ્યુત્પત્તિ / અભ્યાસ

(૨) સાહિત્યનું પ્રયોજન.

(અ) પૂર્વ મીમાંસકોની દ્રષ્ટિએ પ્રયોજન –

યશ, ધન, અમંગલ નિવારણ, વ્યથામાંન, નિવારણ આનંદ, કાન્તાસમ્મિત ઉપદેશ

(બ) અર્વાચીન દ્રષ્ટિએ – આનંદ

(ક) પશ્ચિમના વિવેચનની દ્રષ્ટિએ સાહિત્યનાં પ્રયોજનો.

એકમ – ૩

સાહિત્ય સર્જનની પ્રક્રિયા

- સાહિત્ય સર્જનની પ્રક્રિયાઓનો સામાન્ય પરિચય.
- કલ્પન / પ્રતીક / પુરાકલ્પન
- કલ્પના અને તરંગ
- અભિવ્યક્તિ અને અવગમન
- કાવ્યસંદર્ભ
- કાવ્યના આકારનો ખ્યાલ

એકમ – ૪

૧. સાહિત્ય અને જીવન

૧. કલા ખાતર કલાનો વાદ
૨. જીવન ખાતર કલાનો વાદ
૩. કલા અને નીતિનો સંબંધ
૪. સાહિત્ય અને સંસ્કૃતિ
૫. સાહિત્ય અને સત્ય

૨. સાહિત્ય અને જીવન

૧. સૌષ્ઠવપ્રિય – કૌતુકપ્રિય
૨. ભાવનાવાદ અને વાસ્તવવાદ
૩. અભિવ્યક્તિવાદ
૪. પરાવાસ્તવવાદ (સરરિયાકલગમ)

એકમ – ૫

૧. સાહિત્ય વિવેચન અને વિવેચનની પદ્ધતિઓ

૧. સર્જક, ભાવકનો સંબંધ
૨. વિવેચનનો અર્થ
૩. ઉત્તમ વિવેચનના લક્ષણો
૪. વિવેચકનું કાર્ય

૨. વિવેચનની પદ્ધતિઓ

૧. પ્રકારલક્ષી – સ્વરૂપલક્ષી વિવેચન
૨. ઐતિહાસિક વિવેચન
૩. તુલનાત્મક વિવેચન
૪. કૃતિલક્ષી વિવેચન
૫. કર્તાલક્ષી વિવેચન

સંદર્ભ સૂચિ :-

૧. પ્રિન્સિપલ ઓફ લિટરરી ક્રિટિસિઝમ – એબર કોમ્પી સાહિત્ય વિવેચનના સિદ્ધાંતો અનુ. નગીનદાસ પારેખ
૨. જજમેન્ટ ઈન લિટરેચર – વર્સ ફોલ્ડ સાહિત્ય વિવેચન – અનુ. નગીનદાસ પારેખ
૩. કાવ્ય પ્રકાશ – મમ્પટ
૪. શૈલી અને સ્વરૂપ – ઉમાશંકર જોષી
૫. ભાવન અને વિભાવન ભાગ ૧ / ૨ – હારીલ્લભ ભાયાણી
૬. ઉપક્રમ જયંત કોઠારી
૭. સાહિત્યવિમર્શ – રામનારાયણ પાઠક
૮. સાહિત્યલોક – રામનારાયણ પાઠક
૯. નિકષ રેખા – વિશ્વનાથ ભટ્ટ
૧૦. ઉપાયન – વિષ્ણુપ્રસાદ ત્રિવેદી
૧૧. પરિપત્ર – રમણલાલ જોષી
૧૨. સાહિત્યની મીમાંસાના સીમાસ્તંભો – પેપરભાઈ પટેલ
૧૩. સાહિત્યમાં તત્વ વિચાર – જે ઓ હિ ભસ્તદાર / દરે
૧૪. સાહિત્ય સિદ્ધાંતોનો અનડા પ્રકાશન

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી

તૃતીય વર્ષ બી.એ.
ગુજરાતી

પ્રશ્નપત્ર – ૫ : ભાષાનું અધ્યયન

એકમ – ૧

ભાષાનો સામાન્ય પરિચય

ભાષાની વ્યાખ્યાઓ અને તેમાંથી પ્રગટ થતા ભાષા લક્ષણો

- ભાષાનું વ્યવહારમાં સ્થાન / મહત્વ,
- સમાજ અને સંસ્કૃતિના વિકાસમાં ભાષાનો ફાળો.
- ભાષા (Language) અને વાણી (Speech)
- ભાષા અધ્યયનની વિવિધ પદ્ધતિઓ – ઐતિહાસિક / તુલનાત્મક / વર્ણનાત્મક

એકમ – ૨

ગુજરાતી ભાષાનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ

- ભારત – યુરોપીયથી ભારતીય આર્ય (સંસ્કૃત, પ્રાકૃત અને અપભ્રંશ) સુધીના ભાષા વિકાસનો સામાન્ય પરિચય
- અપભ્રંશથી અર્વાચીન ગુજરાતી સુધીનો ભાષા વિકાસ
- હેમચન્દ્રીય અપભ્રંશ, પ્રાચીન પાશ્વ્યાત્ય રાજસ્થાની.
- ગુજરાતીના યુગ વિભાગો (વિદ્વાનોના મંતવ્ય સહિત)
- ગુજરાત શબ્દની વ્યુત્પત્તિ અને ભાષાનું ગુજરાતી નામકરણ.
- ગુજરાતીનું શબ્દભંડોળ (તત્સમ, તદ્ભવ, દશ્ય, વિદેશી, પરપ્રાંતિય શબ્દો.

એકમ – ૩

ભાષાની પરિવર્તનશીલતા

(અ) ધ્વનિ પરિવર્તન, નીચેની પ્રક્રિયાઓને અનુલક્ષીને શ્રમલાઘવ / સમીકરણ કે સારૂપ્ય / વિષમીકરણ કે વૈરૂપ્ય/ ધ્વનિલોપ / વ્યત્યય / વર્ણાગમ / સ્વરપ્રક્ષે / સાદેશ્ય.

(બ) અર્થપરિવર્તન – નીચેની પ્રક્રિયાઓને અનુસરીને

(૧) અર્થવિસ્તાર (૨) અર્થસંકોચ (૩) અર્થાદેશ

એકમ – ૪

ભાષા અને બોલી

૧. ભાષા અને બોલી વચ્ચેનો ભેદ

૨. ગુજરાતીની મુખ્ય બોલીઓ. સૂરતી, ચૌધરી, ચરોતરી, સૌરાષ્ટ્રની બોલીઓ
૩. ઉપશિષ્ટ ભાષા (Slang)
૪. નિષિધ્ધ શબ્દો (Taboo. Words)
૫. પારસી ગુપ્ત કે સાંકેતિક બોલી (Jargon)

એકમ – ૫

ગુજરાતી ભાષાનું સ્વરૂપ

- (અ) પદવિચાર (પેટા પ્રકારો અપેક્ષિત નથી) / નામ / સર્વનામ / વિશેષણ / ક્રિયાપદ / સંયુક્ત ક્રિયાપદ / ક્રિયા વિશેષણ, અવ્યય અને કૃદંત.
- (બ) ગુજરાતીમાં દ્વિરુક્ત પ્રયોગો અને તેના પ્રકારો :
 ૧. જેમાં બન્ને ઘટકો અલગ અલગ અર્થવિહીન હોય
 ૨. જેમાં એક ઘટક અર્થયુક્ત અને બીજો અર્થવિહીન હોય
 ૩. જેમાં બન્ને ઘટક અર્થયુક્ત હોય

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી

તૃતીય વર્ષ બી.એ.
ગુજરાતી

પ્રશ્નપત્ર – ૬

કોમ્પ્યુટર પરિચય અથવા નિબંધ, ગદ્યવિવરણ, કાવ્યરસદર્શન, છંદ અને અલંકાર

એકમ – ૧

કોમ્પ્યુટર – એક પરિચય

વ્યાખ્યા, લક્ષણો, મર્યાદા, ઉપયોગ.

વિવિધ પ્રકારના કોમ્પ્યુટર એનાલોગ, ડિજીટલ, હાઈબ્રીડ

સુપર કોમ્પ્યુટર, મેઈનફ્રેમ કોમ્પ્યુટર, મીની કોમ્પ્યુટર, માઈક્રો કોમ્પ્યુટર, અંગત કોમ્પ્યુટર તથા

પેન્ટિયમ – ૪ – દરેકનો પરિચય તેમજ કાર્યશક્તિનો ખ્યાલ અંગત કોમ્પ્યુટરની આંતરિક રચના, તેના

વિવિધ અંગો, મધ્યસ્થ પ્રક્રિયક એકમ, સ્મૃતિસંચય (Mu), મોનિટર (VDU) કી બોર્ડ, માઉસ, પ્રિન્ટર.

સંદર્ભ ગ્રંથ :-

'અંગત કોમ્પ્યુટર અને ડોસ પેકેજીસ (પ્રકરણ – ૧)

– લેખક – આર.પી. સોની, સંજય ચૌધરી, હસમુખ પટેલ.

અથવા નિબંધ

એકમ – ૨

કાવ્યની સમીક્ષા

એકમ – ૩

ગદ્યખંડનું વિવરણ

એકમ – ૪

છંદોનો સામાન્ય પરિચય

પૃથ્વી, શિખરિણી, મંદાકાંતા, હરિણી, માલિની, શાલિની, હરિગીત, સ્નગ્ધરા શાર્દૂલવિક્રીડિત, અનુષ્ટુપ,

મિશ્રોપજાતિ, ઝૂલણા, કટાવ, મનહર, વનવેલી (પંદર છંદ)

એકમ – ૫

અલંકારોનો સામાન્ય પરિચય

ઉપમા, રૂપક, ઉત્પ્રેક્ષા, વ્યતિરેક, અપહનુતિ, વ્યાજસ્તુતિ, દષ્ટાંત, નિદર્શના, અતિશયોકિત, સ્વભાવોકિત (દસ

અલંકારો) પેટા પ્રકારો અપેક્ષિત નથી.

